

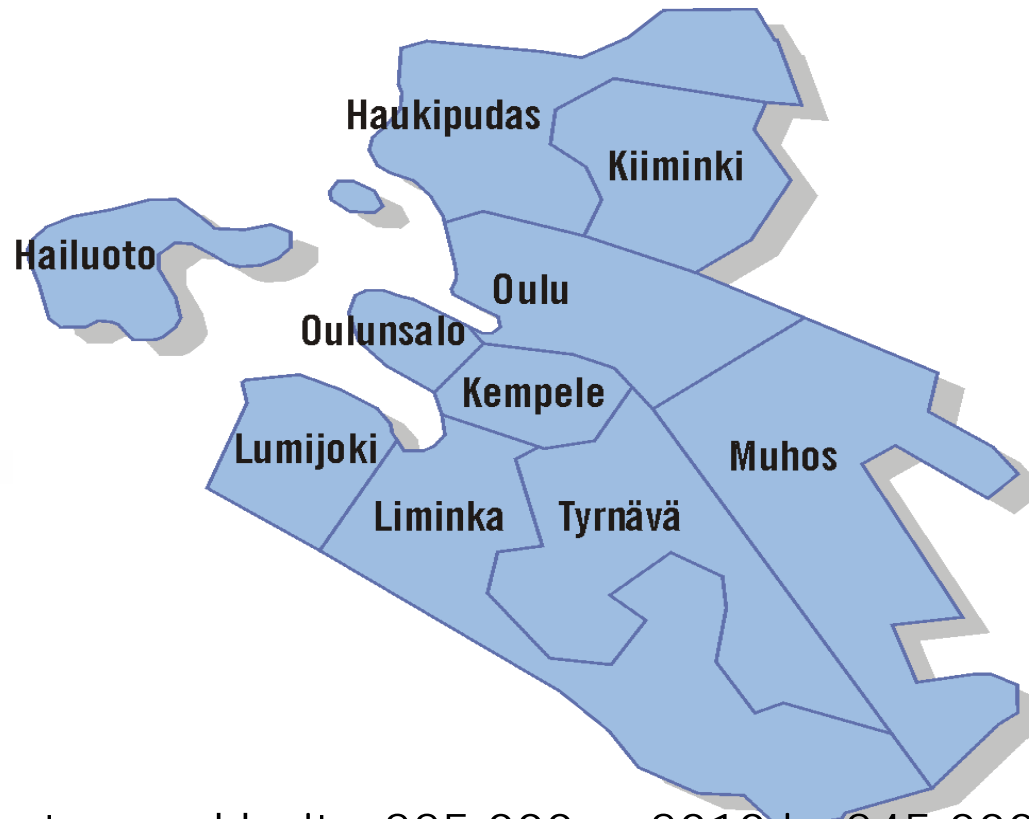
**Hankintalain tuomat
mahdollisuudet
yhteishankintojen ja sähköisten
toimintatapojen osalta**

EPI luottamushenkilöseminaari
18.4.2007, Oulu

©Hankintalakimies
Juha Jalkanen
Oulun Logistiikka

Oulun seutu

Ennuste: asukkaita 225 000 v. 2010 ja 245 000 v. 2020

Hankintayhteistyö Oulun seudulla

- Oulun seudun kunnilla yhteistyötä vuoden 1996 alusta
- Oulun kaupungin kanssa kokeilusopimus vuosiksi 1999-2002
- Vuoden 2003 alusta alkaen toiminta kausihankintojen osalta pysyväksi kuntien hyväksymällä (KuntaL 76 §) sopimuksella
- Vastuu Oulun kaupungilla (logistiikkakeskus, 1.1.2002 alkaen Oulun Logistiikka)
- Mukana Oulun seudun kunnat (Hailuoto, Haukipudas, Kempele, Kiiminki, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Oulunsalo ja Tyrnävä) sekä seudun ulkopuoliset kunnat (Ii, Utajärvi, Yli-Ii ja Ylikiiminki), yhteensä 14 kuntaa
- Mukana myös OSEKK
- Sairaanhoidotarvikkeissa hankintoja tekee myös PPSHP

Hankintayhteistyö ...

- Hankintalautakunnassa yhteishankintoja käsiteltäessä yhteistyökuntien nimeämä asiantuntijajäsen (ilman äänioikeutta)
- Asiantuntijatiimit, joihin Oulu nimeää 3 ja muut kunnat 3 edustajaa
 - toimisto-
 - sivistys-
 - terveys-
 - tekninen-
 - elintarvike-
 - laitoshuolto-
 - kuljetus-
 - suojelutiimi
- Hankinta-asiamiehet
- Vuosittain vähintään 1 yhteisneuvottelu

Hankintayhteistyö ...

- Hankinnat Oulun vuosittaisen kilpailuttamisaikataulun mukaisesti
- Kunta mukana, ellei 6 kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä toisin ilmoittanut
- Yhtenäiset hankintaohjeet ja yhteishankintojen toimintamalli
- Sopimuksen irtisanominen kunnanhallituksen päätöksellä edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä
- Jako kausi- ja erillishankintoihin
- Tilaukset osto-ohjeen perusteella, osa Oulun Logistiikan keskusvarastosta

Hankintayhteistyö ...

– Kausihankinnat

- ASTIAT JA TALOUSTAVARAT
- BETONITUOTTEET
- ELINTARVIKKEET SEKÄ TALOUS- JA PAKKAUSTARVIKKEET
- HAMMASHOITOTARVIKKEET
- HIEKOITUSMATERIAALIT
- ILMOITUSPALVELUT
- JÄLJENNÖSTYÖT
- KADUNRAKENNUSMATERIAALIT
- KAIVOJEN KANSISTOT
- KIRJAT
- KONTTORIKONEIDEN JA AV-LAITTEIDEN HUOLTO JA KORJAUS
- KOPIOKONEET (SUORAVUOKRAUS)
- KORJAAMO- JA AUTOTARVIKKEET
- KOULU- JA ASKARTELUTARVIKKEET
- LEHDET
- LVI-TARVIKKEET
- MATKAPUHELINLAITTEET
- MATKATOIMISTOPALVELUT
- PESULAPALVELUT
- POLTTO- JA VOITELUAINEET
- POLTTOPUUT
- PUHELINOPERAATTORIPALVELUT

- RAKENNUSTARVIKKEET
- SAIRAAHOITOTARVIKKEET
- SIIVOUSAINEET
- SIIVOUSTARVIKKEET
- SILMÄLASIT
- SUOJAVAATTEET, KÄSINEET JA JALKINEET
- SÄHKÖTARVIKKEET
- TEKSTIILIT JA KÄSITYÖTARVIKKEET
- TERÄKSET JA METALLIT
- TOIMISTOTARVIKKEET
- TURVALLISUUSTARVIKKEET
- TYÖKALUT

– Erillishankinnat

- ALMANAKAT
- AUTOT, TYÖKONEET JA –LAITTEET
- AV-LAITTEET
- KONTTORIKONEET JA –LAITTEET
- KOULUJEN TEKNISEN TYÖN LAITTEET JA TYÖSTÖKONEET
- MIKROTIETOKONEET JA MUUT ATK-LAITTEET
- MUUT IRTOKALUSTEET (ARVO YLI 20 000 €)
- OMPELU- JA NEULEKONEET
- SIIVOUKONEET
- UUDISKOHTEIDEN JA SANEERAUSTEN IRTOKALUSTEET, OPETUSVÄLINEET JA LAITTEET
- KOPIOKONEET (OSTOKONEET)

Hankintayhteistyö ...

- Hankintayhteistyön v. 2007 kustannusarvio **160 248 €**
- Kustannusten jako edellisen vuoden asukaslukujen (31.12.2006: 227 625 asukasta) mukaisessa suhteessa, esim.
 - Oulu 91 663 € (57 %)
 - Hailuoto 703 € (0,44 %)
 - Haukipudas 12 538 € (7,82 %)
 - Tyrnävä 4 165 € (2,60 %)
 - li 6 321 € (3,94 %)
 - Utajärvi 2 245 € (1,40 %)
 - Yli-li 1 580 € (0,99 %)
- Erillishankintojen kustannukset sovitaan tapauskohtaisesti

Julkisten hankintojen tunnuslukuja

- ❖ EU:n hankintavolyymi 1 500 MRD€
 - 16,3 % unionin BKT:sta
 - kynnysarvon ylittävät 333 MRD€
- ❖ Suomessa julkiset hankinnat 22,5 MRD€
 - 12 % budjetin loppusummasta
 - kynnysarvon alittavat 13,6 MRD€
 - kunnat 10,4 MRD€
 - 36,6 % kuntien ulkoisista menoista
 - valtio 3,2 MRD€
- ❖ Ostolaskujen määrä n. 4 miljoonaa kpl/v.
- ❖ Hakemukset markkinaoikeuteen v. 2004 n. 300 kpl (v. 2000 n. 150 kpl)
 - v. 2005 n. 300 ratkaisua
 - v. 2006 hieman alle 400 ratkaisua

Hankintalainsäädännön tavoitteet

- EU-perustamissopimuksen sisämarkkinaperiaatteet
 - tavaroiden vapaa liikkuvuus
 - sijoittautumisvapaus
 - palvelujen tarjoamisen vapaus
- Tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu
- Suhteellisuus
- Vastavuoroinen tunnustaminen
- Avoimuus ja julkisuus hallinnossa
- Kilpailun aikaansaaminen ja hyödyntäminen
- Julkisten varojen käytön tehostaminen
- Laadukkaat hankinnat
- Elinkeinotoiminnan edistäminen
 - = toimivat sisämarkkinat

Tasapuolisuus ja
syrjimättömyys

Kilpailuttamis-
velvollisuus

Edulliset
hankinnat

Avoimuus ja
läpinäkyvyys

Hankintalain uudistuksen taustaa

EU-direktiivi uudistuksen tavoitteet:

- oikeudellisen kehyksen selventäminen
 - rakenteelliset uudistukset
 - **tietotekniikan kehitys**
 - **menettelytapavaatimukset joustavammiksi**

Myös tarve tehdä kansallisia uudistuksia ja kehittää erityisesti direktiivien soveltamisalan ulkopuolella olevia säännöksiä:

- toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset
- painopisteen siirtyminen palveluhankintoihin
- markkinoiden kehittyminen
- oikeuskäytännön kehittyminen
- tarpeet tehostaa oikeusturvakeinoja

Lain säätämisaikataulu

- Direktiivien voimaansaattamisaika **31.1.2006** mennessä
- Hankintalakityöryhmän muistio 15.11.2004
- Hallituksen esitys 50/2006 eduskunnalle 28.4.2006
- Talousvaliokunta pyysi lausunnot
 - hallinto-
 - liikenne- ja viestintä-
 - sosiaali- ja terveys-
 - ympäristövaliokunnalta
- Eduskunnan 2. käsittely 16.1.2007
- Tasavallan Presidentin esittely 30.3.2007
- Voimaantulo **1.6.2007**

Keskeisimpiä uudistuksia 2007

- 1) Lain soveltamisalan muutokset, mm.
 - kansalliset kynnysarvot
 - in house -hankinnat lain ulkopuolelle
 - hankinnat yhteishankintayksiköltä
 - hankintojen varaaminen työkeskuksille
- 2) **Uudet (sähköiset) hankintamenettelyt**
 - joustavuus
- 3) **Sähköiset tiedonvaihtotavat**
 - määräajat lyhemmiksi
- 4) Pakolliset tarjoajan poissulkemisperusteet
- 5) Tarjouspyynnön sisältövaatimukset
- 6) Joustavuutta teknisiin eritelmiin

Hankintojen jaottelu 1.6.2007

- EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat
 - tavarat ja palvelut
 - valtion keskushallintoviranomaiset: 137 000 €
 - muut viranomaiset (mm. kunnat): 211 000€
 - peruspalvelusektori: 422 000 €
 - rakennusurakat: 5 278 000 €
 - ennakko/kausi-ilmoitus: 750 000 €
- Kansallisen kynnysarvon ylittävät ("kansalliset") hankinnat
 - tavarat ja palvelut: 15 000 €
 - sote- ja eräät koulutuspalvelut: 50 000 €
 - rakennusurakat: 100 000 €
- Kynnysarvojen alle jäävät ("vapaat", "pien-") hankinnat

Hankintalain velvoitteita

- Käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet
- Julkisten varojen käytön tehostaminen
- Laadukkaat hankinnat
- Osallistujien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu
- Avoimuus ja suhteellisuus
- Hankintayksikön omistamaa yhteisöä tai laitosta taikka toista hankintayksikköä kohdeltava samalla tavoin

Hankintaprosessin vaiheet

- 1) Ennakko/kausi-ilmoitus
- 2) Hankintailmoitus
- 3) Tarjouspyynnön laatiminen
- 4) (Tarjoajien poissulkeminen)
- 5) Tarjouspyyntöjen lähettäminen
- 6) Tarjousten vastaanottaminen
- 7) Tarjousten avaaminen
- 8) Tarjoajien kelpoisuuden tarkistaminen
- 9) Tarjousten sisällön tarkistaminen
- 10) Tarjousten vertailu
- 11) Hankintapäätös
- 12) Tiedoksianto + muutoksenhakuohjaus
- 13) Sopimuksen tekeminen
- 14) Jälki-ilmoitus

1. EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat

- Direktiivien menettelytapavelvoitteet ja hankintamenettelyt
- Tavarat, palvelut ja urakat
- **EU:n laajuinen ilmoittamisvelvollisuus** (Credita)
- Tiukat menettelysäännökset
- Pakollinen pisteytys
- Kirjallinen hankintapäätös
- Valitusoikeus markkinaoikeuteen ja EY-tuomioistuimeen
 - vuosittain noin 1 600 kpl
 - **noin 10 % hankinnoista***

2. Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat

18

- Kilpailuttamisvelvoite
- **Pakollinen ilmoittaminen (HILMA)**
- Sovelletaan EU:n yleisiä oikeusperiaatteita
- Joustavuus, mm. neuvottelumenettelyn käytön laajentuminen
- Kriteerien tärkeysjärjestys/Pisteytys ja vertailu
- Kirjallinen hankintapäätös
- Valitusoikeus markkinaoikeuteen, ei EY-tuomioistuimeen
 - vuosittain noin 40 000 - 60 000 kpl
 - **noin 65 % hankinnoista***

3. Kynnysarvojen alle jäävät hankinnat

- Hankintalain soveltamisalan ulkopuolella
- **Ei pakollista ilmoittamisvelvollisuutta**
- Sovelletaan EU:n yleisiä oikeusperiaatteita
- Kilpailuttaminen omien hankintaohjeiden ja hankinta-asetuksen (valtio) mukaisesti
- Kirjallinen päätös ei välttämätön
- Ei valitusoikeutta markkinaoikeuteen
- Oikaisuvaatimus, kunnallis- ja hallintovalitus
 - vuosittain noin 1 300 000 kpl
 - noin 25 % hankinnoista*

Uudet hankintamenettelyt

- Avoin menettely
- Rajoitettu menettely
- Neuvottelumenettely
- Suora hankinta
- Suunnittelukilpailu
- *Kilpailullinen neuvottelumenettely*
- *Puitejärjestely*
- *Sähköinen huutokauppa**
- *Dynaaminen hankintajärjestelmä**

*säädetään tarkemmin asetuksella

In house -hankinnat

Hankintalakia ei sovelleta hankintoihin, jotka hankintayksikkö tekee

➤ siitä muodollisesti erilliseltä ja

➤ päätöksenteon kannalta itsenäiseltä yksiköltä,

jos

➤ hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa valvoo yksikköä samalla tavoin kuin omia toimipaikkojaan ja

➤ yksikkö harjoittaa pääosaa toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on

Hankinnat yhteishankintayksiköltä

Yhteishankintayksikkö = hankintayksikkö, joka

- **hankkii sen omistaville hankintayksiköille tavaroita tai palveluja taikka**
- **tekee sen omistaville hankintayksiköille tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita koskevia hankintasopimuksia taikka puitejärjestelyjä**
- **on nimenomaisesti perustettu hoitamaan em. tehtäviä taikka niiden hoitaminen on säädetty tai määrätty yksikön toimialaksi**
 - > Voidaan hankkia kilpailuttamatta tavaroita, palveluja ja rakennustyötä yhteishankintayksiköltä, joka on kilpailuttanut hankinnan.

Yhteishankintayksiköt

A. Hankintalain mukaiset

- Erillinen oikeushenkilö
 - erikseen perustettu (Oy) tai
- (Kuntien) yhteinen toimitus
 - hallinnollisesti annettu tehtäväksi
- Itsenäisesti kilpailuttamiset ja hankintasopimukset
- Osakkaat tilaavat puitesopimusten perusteella
- Nykyisessä laissa vain Hansel Oy

Yhteishankintayksiköt...

B. "Hankintarenkaat"

- Käytännön yhteistoimintamuoto
 - konsultointi
 - voimavarojen kokoaminen
- "Veturikunnat"
- Yhteinen valmistelu
- Erilliset (itsenäiset) päätökset
- Kustannusvastuu sovittu vapaasti

Yhteishankintayksiköt...

C. (Kuntien) hankintakeskukset

- Toimivalta johtosäännössä (esim. hankintasäätö)
- Hankintatoiminta keskitetty
 - asiantuntijat: valmistelijat, päätöksentekijät
- Keskitetysti hankittavien tavaroiden/palveluiden kilpailuttaminen
- Muun hankintatoimen koordinointi ja avustaminen (erillishankinnat)

Kysymyksiä?

Juha Jalkanen
varatuomari, hankintalakimies
Oulun Logistiikka
Salmenranta, Koskitie 2, PL 70
90015 OULUN KAUPUNKI
gsm 044 703 1882
telekopio 08 - 558 41703
juha.jalkanen@ouka.fi